

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm IV. Cùm vos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

à Prælatiſ Monafteriorum non exemptorum Epifcopus abſoluere non poſſit, niſi ad ipſum appellatum ſit, vti notat hic Abb. n. 10. Palud. cit. loco: Ratio eſt, quòd Epifcopus non habeat plenam iuriſdictionem in regulares: cùm eorum correctio primo loco ad Abbatem ſpectet, & Epifcopus ſe immiſcere non debeat; niſi concurrente negligentia, aut malitia Prælati, vel ſi crimina grauiſima ſint, præſertim quæ deſiſtionem merentur, ſecundùm Gloſſ. in c. quanto, 7. hoc tit. & docui lib. 1. Th. mor. tr. 5. p. 1. c. 7. n. 2. §. De Superiore.

Si autem ſubditus duos habeat Superiores cum ſubordinatione, quibus plenè ſubiectus ſit, ita vt vterque illi præcipere, eumque punire, conſequenter & pœnam relaxare poſſit, tum veriſſima eſt regula: Quòd excommunicatum, ſuſpenſum, vel interdictum à Prælato inferiore, Superior abſoluere poſſit: Sed non vice verſa. Quamobrem Papa excommunicatos à quibuſcunq; Ordinariis abſoluere poteſt. Generalis itè Ordinis eos, quos Prouincialis excommunicauit; Et Prouincialis, quos Guardianus, Prior, aut Rector ei ſubordinatus excommunicatione, aliâue cenſurâ irretiuat.

2 Sed quid dicemus de Epifcopo, ſi in iuriſdictione erga ſubditos concurrat cum inferiore ſibi ſubordinato? Reſpond. & Dico I. Si inferior ordinariam iuriſdictionem in foro externo habeat, quia non ab homine, ſeu Epifcopo, ſed ſecundùm legem, aut conſuetudinem diœceſis conſtituitur, vti quibuſdâ locis Archidiaconi, & Decani, etiam rurales, vti Palud. aduertit loco cit. tum locum habet reſponſio huius c. iun. Gl. communiter recepta, ver. non relaxes. Quòd licet, abſolutè loquendo, Epifcopus poſſit excommunicatos, aut interdictos ab inferiore Prælato abſoluere; tamen, ſi cenſura rationabiliter lata ſit, hac ſua poteſtate vti eum non deceat, niſi priùs conſulto, & audito cenſuræ auctore, & debita præſtita ſatiſfactione. Quæ eſt communis ſententia, bene explicata à Suar. cit. ſect. 2. n. 17. & 18.

3 Dico II. Si Epifcopi Vicarius, vel alij ab ipſo delegati, & ad nutum illius amobiles

aliquem excommunicarunt, poteſt eum Epifcopus abſoluere arbitrato ſuo. Ita ſignificat Palud. cit. loco. Ratio eſt: Quòd tales Vicarij & delegati non proprio iure, ſed iure & auctoritate alterius iuriſdictione funguntur: Quare neque inter Prælatos numerari poſſunt, de quibus ſolis in hoc c. mentio eſt.

Sed quæritur de parochis, qui & Plebani dicuntur, vtrum nomine Prælatorum comprehendantur, ita vt ipſi in Parochianos ſuos cenſuras ferre poſſint. Ita affirmat Gl. magna hic. Ioann. Andr. n. 4. Imola n. 2. arg. huius c. Sed contrarium rectè docet Abb. in c. 2. hoc tit. n. 10. Quòd parochi locorū, ſpectato communi iure, ſeu ſecluſo ſpeciali priuilegio, aut præſcriptione, cenſuras ferre non poſſint, vti etiam ex praxi Eccleſiarum conſtat. Nam cenſuram ferre pertinet ad iuriſdictionem fori externi, vti apertè colligitur ex hoc c. & c. quærenti, 20. de verb. ſignif. c. 1. de ſent. excom. in 6. Sed Parochi, ſpectato communi iure, iuriſdictionem in foro externo non exercent, ſed tantùm in poſſentia, vti colligitur ex c. de perſona, 38. iun. Gl. ver. non ab alio, cauſa 1. q. 1. Ergo &c.

Ad argum. ex hoc textu deſumptum reſpondetur, Plebanum iſtum non fuiſſe ſimplicem parochum ſeu Curatum, cùm inter Prælatos numeretur, ideòque in externo foro iuriſdictionem ordinariam ac perpetuam erga parochianos habuerit, Eccleſiæ ſuæ iure ſpeciali annexam, vel Capituli electione ſibi acquiſitam, vti ſingulariter notauit Innoc. in c. quanto, 7. n. 2. hoc tit.

CAPITVLVM IV. Cùm vos.

PARAPHRASIS.

Si Patroni Eccleſiarum laici indignos Epifcopo præſentent, vel ſi inter ipſos & Epifcopum de iure præſentandi controuerſia exiſtat, vel ſi alia cauſa obſtet, quò minus Eccleſiæ ſtatim prouideri poſſit beneficiatus, tum Epifcopus, remota appellati-
one, œconomos interim conſtituat, qui
Eccleſiæ

Ecclesie aut beneficij vacantis fructus percipiant, eosque in Ecclesie utilitatem conuertant, aut successori referuent.

SYMMARIUM.

1. Patronus laicus indignum presentans, pro ea vice iure presentandi priuatus non est, sed alium idoneum presentare debet.
2. Quod si intra quadrimestre tempus non fit, libera collatio seu prouisio collatori ordinario relinquatur.
3. Capitulum, vacante Sede, non potest conferre beneficia, quorum collatio libera ad Episcopum spectat: potest tamen œconomum constituere, & beneficium ad sex menses commendare.
4. Patronus Ecclesiasticus, vacante beneficio, potest œconomum constituere; non item patronus laicus, nisi privilegio populi vel consuetudine legitime prescripta munitus sit.
5. Qui habet ius instituendi beneficiatum, vacante beneficio, potest ibi ponere œconomum, dum idoneus ad presentationem patroni laici instituitur.

NOTANDUM I. Si patronus laicus indignum presentet, non ideo pro ea vice priuatus est iure presentandi, sed iubendus est alium, eumque idoneum presentare. Ita Gl. hic, quam sequitur Innoc. hic in princ. Ioann. Andr. n. 2. Imola n. 3. & docui lib. 4. Th. mor. tr. 2. c. 13. n. 7. & colligitur ex textu: Si enim presentando indignum laicus patronus ea vice priuatus esset, tum Episcopus statim prouidere posset, nec opus foret œconomum, sed administratorem fructuum constitui. Ceterum, si patronus laicus qui indignum presentauit, intra tempus quatuor mensium ipsi ad presentandum designatos (c. quoniam, 3. c. cum propter 24. de iure patron.) alium presentare pretermittat, tum libera collatio seu prouisio collatori ordinario relinquatur, sicuti notat Ioann. Andr. cit. n. 12. Et quod paria sint nullum presentari, & indignum seu inhabilem presentari, E-

rit tamen necessarium, ut Episcopus seu collator mox significet patrono, presentatum indignum esse. Sin autem patronus contendant dignum & idoneum esse, dum ea lis deciditur, prouidere non potest, sed Episcopus œconomum constituere cogitur, uti constat ex hoc c. & notat Ioann. Andr. n. 2. Imola n. 2.

Corollarium. Licet Capitulum, vacante Sede, conferre non possit beneficia, quorum collatio libera ad Episcopum spectat, potest tamen interim, dum Prælati substituitur, œconomum constituere, sicuti & beneficium ad sex menses commendare, uti dixi lib. 1. Theol. moral. tr. 4. c. 7. n. 13. & docet hic Abb. n. 2.

NOTANDUM II. Discrimen est inter patronum Ecclesiasticum, & patronum laicum; quod ille Ecclesie, aliove beneficio vacante, reddituum administrationem, & custodiam habeat, idemque œconomum seu reddituum administratorem ibi constituere possit, argum. c. 3. §. In Ecclesijs, de Priuileg. & c. in Lateranensi, 31. de præb. & docet hic Innoc. n. 1. Ioann. Andr. n. 15. Abb. n. 8. At verò Patronus laicus, ne quidem vacante beneficio, reddituum administrationem & custodiam sibi vendicare potest, consequenter nec œconomum deputare; præterquam nisi Priuilegio Papali, vel consuetudine legitime prescripta munitus sit, iuxta c. generali, 13. de elect. in 6. & tradit Ioann. Andr. hic n. 15. Idque bene notandum monet hic Abb. n. 4. quia sepe laici patroni administrationes eiusmodi aut custodias fructuum sibi contra iura vendicant.

NOTANDUM III. Qui habet ius instituendi beneficiatum, vacante beneficio potest ibi œconomum ponere, donec aliquis idoneus ad presentationem patroni instituitur. Ita Gl. ver. œconomus, in fine, Ioann. Andr. n. 16. Abb. n. 8. Sed intelligi hoc debet, si patronus laicus sit: Sin autem Ecclesiasticus, ipse, non autem Collator œconomum ponere potest, ut supra dixi: Ratio discriminis est: Quia Ecclesiasticus (non item Laicus Patronus) bonorum Ecclesiasticorum administrationi se ingerere potest:

T t t Qui

Qui autem per alium facit, perinde est, ac si faciat per seipsum, reg. 72. in 6.

NOTANDUM IV. Fructus beneficii vacantis in eiusdem utilitatem expendi, aut successori reservari debent. Ita habetur in fine huius c.

CAPITVLVM V.

Ex parte.

PARAPHRASIS.

Aliquis ab Episcopo suo excommunicatus, à Pontifice absolutionem impetrauit, causam excommunicationis aham, quam re ipsa erat, præterens; queritur, vtrum talis pro absoluto habendus sit. Resp. Alexander III. Si Episcopo certo constat, quòd ille veram excommunicationis causam supprimendo, & falsam suggerendo Pontifici imposuerit, debet ipsum per censuras compellere, vt cum literis eiusdem Episcopi verum causæ processum continentibus, ad Sedem Apostolicam se conferat. Sin autem non certo constat, sed suspectum duntaxat hominem habet, de suppressa veritate causæ, tunc eum compellat ad canonicam purgationem coram ipso præstandam, videl. vt testes idoneos afferat, qui testentur illum causam excommunicationis suæ fideliter exposuisse Pontifici.

SUMMARIVM.

1. Impetrans absolutionem ab excommunicatione subreptitiam, per suppressionem veræ causæ, & suggestionem falsam non debet censi absolutus.
2. Si quis de crimine commisso verisimiliter suspectus sit, potest ei canonica purgatio indici.

NOTANDUM I. Impetrans absolutionem ab excommunicatione subreptitiam, per suppressionem veræ causæ, & suggestionem falsæ, censi non debet absolutus. Ratio est: Quis ad absolutionem à censura ex parte absoluentis duo requiruntur; pote-

itas & voluntas. Tamen autem in Papatu non desit potestas, valide absoluedi excommunicatum, non subsistente, aut ignorata iusta absoluedi causa, vt constat ex c. venerabilibus 27. §. sanè, vers. vbi autem, de sent. excom. in 6. tamen præsumendum non est, Papam ita absoluedi velle, si per falsa narrata circumuentus sit, arg. c. 2. de filijs Presbyt. in 6. Quòd si verò aliquis ex pluribus causis excommunicatus, v.g. ob Clerici percussione, & Ecclesiasticæ immunitatis violationem, absolutionem impetret expressè vna causa, & altera suppressa, valebit absolutio ab vna excommunicatione, altera permanente, iuxta c. cum pro causa. 7. de sent. excom. Sed non rectè Gl. hic ait, ver. redire, duabus irretitum excommunicationibus indigere duabus absolutionibus: Imò verò sufficit vna absolutio, dummodò absoluentis potestas, & voluntas se extendat ad veramque. Plerumque tamen in absolutione additur causa, ob quam censura contracta: *Absolutio ab excommunicatione, quam contraxisti ob Clerici percussione &c.* Vide quæ dixi lib. 1. Th. mor. tr. 5. p. 2. c. 6. n. 10.

NOTANDUM II. Si quis de crimine commisso verisimiliter suspectus sit, potest ei canonica indici purgatio. Ita habetur in c. 51. quis, 4. de purgat. canonica, vbi Gl. ait Verisimilis suspicio inducit purgationem canonicam, idemque hic tradit Ioann. Andr. n. 10. Abb. n. 7. Imola n. 7. post Innocent. sine huius c. qui tamen bene monet, requiri grauem seu vrgentem suspicionem, eamque publicè probabilem; alioquin non indicendam purgationem canonicam, nisi ei, qui publicè apud viros probos infamatus est. Et hoc casu verum est dictum Gl. fin.

CAPITVLVM VI.

Significauit.

PARAPHRASIS.

Aliqui consanguinitate, vel affinitate coniuncti, tanquam veri coniuges sint, conuiuiebant: eos Episcopus, cum separari contumaciter recusarent, excommunica-